

Werkgroep voor Accuratesse en Authenticiteit in Reportages

Uw brief

Uw kenmerk

Ons kenmerk

GvdB/em 10-022

Telefoon

035 - 677 8064

Fax

035 - 677 2122

Datum

12 februari 2010

Onderwerp: Antwoord op uw stuk van 17 januari 2010

Geachte meneer Cohen

Wij sturen u hierbij ons antwoord op uw stuk van 17 januari 2010 met als titel 'Rapport over berichtgeving van de NOS over gebeurtenissen in Israël'.

Voor uw onderzoek heeft u enkele NOS-uitzendingen gekozen en daarin de berichtgeving over Israël bekeken. Voordat wij in detail op uw kritiek ingaan willen wij benadrukken dat wij onze informatievoorziening nadrukkelijk breder zien dan één zo'n uitzending. De NOS is een crossmediale nieuwsorganisatie, waarin wij verschillende invalshoeken bij het nieuws kunnen spreiden over verschillende uitzendingen of programma's.

Zelfs een Acht Uur bulletin is niet groot genoeg om steeds alle verhalen te brengen in de brede context die u graag ziet.

Een andere algemene opmerking betreft uw vergelijking tussen onze nieuwskeuze en die van andere omroepen of kranten. Wij gaan niet over de nieuwsselectie van andere media en wij brengen ook verhalen die zij niet brengen. Maar met evenveel gemak kunnen wij dit argument tegen u gebruiken, zoals bij de benaming van Gilo en zijn bewoners als 'nederzetting' en 'kolonisten', die door andere (Nederlandse en internationale) media net zo worden betiteld.

Dan uw kritiekpunten, om te beginnen met 'feitelijke onjuistheden'.

- Voorbeeld-1: over het muziekfestival Al Quds International hebben wij eerder met u gecommuniceerd in een brief dd. 14 november 2009. Samengevat is onze reactie hierop dat de geleverde informatie feitelijk wel juist is, maar dat we kunnen discussiëren over de vraag hoe ver we gaan met het vermelden van extra informatie. UNESCO wijst culturele hoofdsteden aan op voordracht en wij gaan niet in op die procedure (zoals we dat ook niet hebben gedaan bij de Stelling van Amsterdam of De Witte Stad in Tel Aviv, beide op de werelderfgoedlijst). Onenigheid over deze procedure levert hooguit een discussie op de radio op, maar geen televisiereportage. U stelt zelf vast dat de organisatie een dialoog tussen culturen wilde. Dat niet alle deelnemers daar uiteindelijk voor voelen is

een tweede. En dat een andere journalist ervoor kiest om dat tot hoofdthema uit te roepen is zijn keuze.

Overigens kan ik namens correspondent Sander van Hoorn melden dat niet letterlijk alle Israeli's werden geweigerd, zijn cameraman is 100% joods en mocht gewoon naar binnen. Maar een journalistieke TV-wet is: voor een onderwerp bestaat een cameraman niet.

- Voorbeeld-2: het Goldstone-rapport. Volgens onze correspondent heeft Nederland tegen Goldstone gestemd, volgens u heeft Verhagen "wel degelijk" op onafhankelijk onderzoek aangedrongen.

In de handelingen van de Tweede Kamer is in het antwoord van minister Verhagen - kamerstuk 23 432, nr.306 - te lezen: „*De inzet van Nederland over het rapport Goldstone zal onverminderd de ingezette lijn blijven: partijen dienen zelf onderzoek te doen en daarover aan de Raad te rapporteren (...)*". Ook staat er dat Nederland tegen behandeling van het rapport door de Algemene Raad heeft gestemd omdat de voorgelegde resolutie in strijd was met de Nederlandse lijn. „*Deze inzet was gericht op een correcte en evenwichtige behandeling van het rapport door de Raad en op het aansporen van beide partijen om grondig onderzoek te doen naar de beschuldigingen uit het rapport. (...) Door middel van de tegenstem en de nationale verklaring heeft de Nederlandse delegatie het regeringsbeleid uitgedragen, mede in lijn met de moties die door de Kamer zijn aangenomen.*" Wij zien kortom geen tegenstelling. Bijna iedereen riep op tot een onderzoek; Nederland stemde als een van de weinige landen tegen. Dat is nieuws.

U gebruikt dit item overigens even later als voorbeeld van eenzijdige berichtgeving. Het tegendeel is waar: wij hebben het Israëli'sche leger een groot aantal vragen gesteld over dit onderzoek. We hebben de uitzending een aantal dagen uitgesteld omdat de reactie op zich liet wachten. Toen bleek dat Israël niet voor de camera wilde reageren hebben we, bij wijze van uitzondering, delen van de schriftelijke verklaring in beeld gebracht.

Bovendien zegt u dat wij de Palestijn in kwestie kritiekloos aan het woord laten. Zijn verhaal optekenen is relevant omdat Goldstone erover berichtte en Israël het verhaal in elk geval zo serieus nam dat de Israeli's hem er in persoon over wilden bevragen.

- Voorbeeld-3: de bouwstop in de nederzetting Efrat. U vindt de gebruikte vertaling van een spandoek verkeerd.

'*Geen toegang voor de Bouwstop-inspecteurs van Bibi*' luidde bij ons '*De controleurs van Bibi – Netanyahu - zijn niet welkom*'. Inderdaad is hier sprake van andere verwoording van de letterlijke tekst, met overheid houdend van de feitelijke betekenis. Wij hebben voor verwoording gekozen omdat deze in gesproken tekst – die niet terug te lezen is maar slechts één keer voorbij komt – duidelijker overkomt en blijft hangen.

Vervolgens stelt u dat het storten van deze vloer niet illegaal was omdat het hier over een synagoge ging. De reportage begint met de zin "*Het storten van deze vloer is symbolisch*" en de kolonisten in het verhaal onderstrepen dat zelf ook. Zij willen op een plek waar een algemeen bouwverbod geldt laten zien dat zij niet voor Netanyahu willen wijken.

Ook dit onderwerp komt verderop in uw onderzoek terug. U verwijt ons beeld-manipulatie door een zinsnede uit een lang interview te halen. Die kritiek kan voor het medium televisie

in 't algemeen gelden, voor alle onderwerpen in alle bestaande nieuws- en actualiteitenuitzendingen. Volledige interviews uitzenden in een nieuwsonderwerp zou die onderwerpen onwerkbaar lang maken.

Zoals wel vaker geldt bij dit soort klachten: het is maar hoe je ertegenaan wilt kijken. Een mevrouw die zich vol onbegrip afvraagt waarom echte criminelen niet aangepakt worden, in een item waarbij deze groep kolonisten juist als mainstream wordt neergezet gaf ons juist het idee dat we naar niet-extremistische mensen keken.

- Voorbeeld-4: het verslag van de Palestijnse cameraman Mahmoud el Ajrami is zoals wij hebben gezegd een terugblik 'op diens oorlog' in Gaza, geen Israëliische terugblik. Zijn beelden laten duidelijk zien dat er Israëliische projectielen op de school terecht zijn gekomen, ook al was het misschien geen geplande aanval. Wij gaan niet over die militaire planning, wij laten simpelweg zien wat er gebeurt.

Diezelfde beelden duiden ook op het gebruik van fosfor, zoals door andere bronnen die dit hebben onderzocht wordt bevestigd. U gelooft onvoorwaardelijk de ontkenning daarvan door het Israëliische leger. Dat is uw goed recht. Wij zetten daar op basis van de getoonde beelden en op basis van de onderzoeken van organisaties als de VN en Human Rights Watch vraagtekens bij:

Overigens is onze correspondent sinds de heropening van de grenzen zesmaal terug geweest in Gaza en zijn zijn bevindingen inmiddels op meer dan alleen deze cameraman gebaseerd. In de reportage ging het echter - nogmaals voor alle duidelijkheid - over diens terugblik op de oorlog.

Eenzijdige bronnen & suggestief taalgebruik

Het voert te ver om alle details die u aandraagt te beantwoorden. Gezien de beperkte tijd die u ons heeft opgelegd en de mate waarin wij u hierin tegemoet willen komen, zijn wij er niet in geslaagd alles tot achter de komma uit te zoeken. Toch enkele opvallende zaken:

- In het onderwerp over een Amnesty-rapport waarin Israël van waterdiefstal wordt beschuldigd zou de NOS geen weerwoord hebben geboden aan Israël. In alle dagjournaals tussen 7.00 uur en 18.00 uur, alsmede het Zes Uur journaal zelf, en ook in een artikel op onze website hebben wij gemeld: „*Israël noemt de beschuldigingen complete onzin. Volgens een woordvoerder heeft het land recht op de bron omdat zij die ontdekt en ontgonnen heeft.*”
- Bij het voorbeeld over Gilo zouden wij ten onrechte de benaming 'nederzetting' voor Gilo hebben gebruikt en 'kolonisten' voor de inwoners. Gilo ligt over de groene lijn en is daarmee, tot de internationale gemeenschap anders besluit, bezet gebied. De speciale status geldt sinds de annexatie alleen voor de Israëliische wet. Regelmatig vermeldt onze correspondent dat in berichtgeving over Oost-Jeruzalem als dat relevant is (bijvoorbeeld om te verklaren waarom de gemeente Jeruzalem zelfstandige besluiten kan nemen). Met 'een speciale status' kunt u ook doelen op de 'internationale status' in VN-

resolutie 181. U weet natuurlijk dat daar niet alleen Gilo, maar bijvoorbeeld ook Bethlehem onder valt. Onder Jordanië noch onder Israël is er veel van terecht gekomen. Het verdelingsplan beschrijft in elk geval niet de huidige situatie. Over het algemeen vraagt u ons zoveel extra informatie rond Gilo in het onderwerp te verwerken dat het verhaal – nog los van een onwerkbaar lengte – er alleen maar onoverzichtelijker van wordt.

Op uw stellingen over ‘suggestieve mededelingen’ zijn we hierboven al grotendeels ingegaan, net als over het ‘manipulatieve’ gebruik van beelden.

Conclusie

Uw conclusie luidt dat de NOS-berichtgeving over Israël niet aan de eigen criteria voor objectieve berichtgeving voldoet. In op twee na alle uitzendingen zouden wij onjuiste informatie hebben gegeven, suggestief zijn in ons beeld- en woordgebruik, eenzijdig en/of onvolledig.

Uit bovenstaande informatie van onze kant blijkt dat veel klachten terug te voeren zijn op de bereidheid zaken ook vanuit een ander perspectief te zien. Zo valt het op dat u verhalen waar alleen Palestijnen aan het woord komen eenzijdig noemt, en verhalen waarin alleen Israël's voorkomen buiten beschouwing laat.

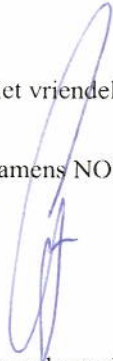
Er blijkt verschil van inzicht in wat internationaal als bezet gebied wordt gezien en wat Israël als zijn eigendom of speciaal gebied beschouwt. Politieke kwesties waarin u ongedeeld en onvoorwaardelijk de zijde kiest van Israël. Dat is uw keuze. Hier geldt het gezegde: *right or wrong, my country*.

Heeft u overigens onze alleraardigste reportage gehoord op Radio 1 en gezien in het Jeugdjournaal over Israëlische joden en Arabieren die samen een recordhoeveelheid humus bereiden (en opeten)?

U stelt dat de berichtgeving van het NOS-Journaal sinds uw eerste rapport niet is verbeterd. Wij hebben in ons gesprek daarover al een groot aantal zaken rechtgezet. U gaat daar aan voorbij. Wij voelen nu wederom de noodzaak dit nieuwe rapport aan te vullen en te nuanceren. Dit leidt bij ons tot de zorg dat - wat wij ook doen - de toon van uw volgende rapporten niet veel anders zal zijn. Wellicht moeten we voor eens en voor altijd concluderen dat we het oneens blijven, *we agree to disagree*.

Met vriendelijke groeten,

Namens NOS Nieuws

Gerard van den Broek
Chef Buitenland